Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Prologus in Abachuc prophetam

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

ce. hec enim ciuitas vocabatur no. q̄n deſtruxit eam nabuc. ⁊ di cebatur nutrix. q: ibi nutriebātur pueri regis ꝓpter pulcritudi nē ⁊ bonitatē ſitus: ſicut dicit ra. ſa. poſtea ꝑ magnū tp̄s alexan der magnꝰ intrauit egyptū. ⁊ reedificauit hāc ciuitatem vocās eā nomīe ſuo alexādriā. Trāſlator aūt nr̄ dimiſit nomē āticquū qḋ erat q̄ſi obliuioni datū. ⁊ loco huius poſuit nomē nouū qḋ e rat famoſum.

deſtructio ſub metaphora locuſte. cū dicitur. f Cōgregare ⁊c. i. ſi cut bruchꝰ ⁊ locuſta cōgregātur in maxia multitudine ita q̄tūcūq̄ʒ ma gnā multitudiēʒ bellatoꝝ aggregaueris tibi: tū nō poterit te defendere. iō ſubditur. g Bruchꝰ expā. eſt ⁊ auolauit. i. exercitꝰ tuus fugiet a facie chaldeoꝝ. h Cuſtodes tui quaſi lo. i. bellatores tui ipoten tes te cuſtodire.

g Populoꝝ. i. q̄ multos pplos ha buit ſub ſe.
h Que ha. i flu. ꝑ hoc deſignatur amenitas ſitus ⁊ fortitudo.
i Cuius di. ma. id eſt diuitie ibi apportantur per mare.
k Aque mu. eiꝰ. id eſt circundant muros eius ad maiorē fortitudinem.
l Ethyopia fortitudo eius. i. cōfederata ad eiꝰ fortificationē.
m Et egyptꝰ. cuius tunc erat metropolis.
n Et nō eſt finiſ. i. nūmerus ſuarū ⁊ fortitudinis.
o Aphrica ⁊ lybies fue. in auxi. tuo. ſ. in auxilio alexandrie. mutatur eīn modus loquēdi de tertia ꝑſona ad ſecūdaʒ.
p Sʒ ⁊ ipſa. nō obſtantibus predictis.
q In trāſmigratione ducta eſt. ꝑ nabuch.
r Paruuli eius eliſi. quibus cōſuetum eſt ꝑ pcī in bellis. ⁊ in h̄ notatur crudelitas chaldeoꝝ. s Et ſuper inclytos eius miſerūt ſortem. ad determinādū q̄s quos hērēt captiuos
t Et om. op. eius ⁊c. qui tū ſolēt honeſtiꝰ tractari ꝓpter reuerē tiā ſtatus. v Et tu ergo. niniue. x Inebriaberis. i. ſimi libus penis vel maioribus replebēris. y Et queres tu auxili um ab inimico. id eſt illi a quibus ſperas habere auxiliū fient ti bi inimici.
z Oēs muni. tue ſicut ficus ⁊c. i. cito deiicientur ad terrā q̄tūcūq̄ ſint fortes. a Ecce po. tuus mu. i. factꝰ eſt pauidus ⁊ impotēs ad reſiſtēdū. ⁊ ſic intrabūt hoſtes. b Deuorabit ignis ve. tuos. i. tāta erit vehemētia incēdij q̄ faciet ferrū porta rū liquefieri. c Aquā ꝓpter obſi. hauri tibi. yronice loquiť q. d. nulla munitio valebit tibi victualiū vel fortalicioꝝ: iō ſubditur. d Peribis gladio. ſ. chaldeoꝝ. e Deuorabit te vt bruchꝰ. i. ita faciliter ducet te ad mortē ſicut bruchꝰ moriť adueniēte frigore. f Cōgregare. Hic pn̄t oſtēdiť eius deriſio ⁊

pudēda tua i facie tua: ⁊ oſtēdā i gētibus nuditatē tuā ⁊ regnis ignominiā tuā. Et[b] ꝓiciaʒ ſuper te abhominatiōes: ⁊ contumelijs te afficiā: ⁊[c] ponā te in exēplum Et erit oīs[d] q uiderit te reſiliet a te ⁊ dicet. Vaſtata eſt niniue Quis[e] cōmouebit ſup te caput Vn̄ querā conſolatorem tibi? Nūqd[f] melior es alexādria populoꝝ[g] que[h] hītat i fluminibus Aque i circuitu eiꝰ: cuius[i] diuitie mare aq̄[k] muri eiꝰ. Ethyopia[l] fortitudo eius ⁊[m] egyptus ⁊[n] nō eſt finis. Aphrica[o] ⁊ libyes fuerūt in auxilio tuo: ſʒ[p] ⁊ ipſa in[q] tranſmigratiōe ducta ē in captiuitateʒ. Paruuli[r] eiꝰ eliſi ſunt in capite oīʒ uiaꝝ ⁊[s] ſuper iclytos eiꝰ miſerūt ſortē ⁊[t] oēs optimates eiꝰ cōfixi ſunt in cōpedibꝰ. Et[v] tu ergo iebriaberis[x] ⁊ eris dēſpecta: ⁊[y] queres tu auxiliū ab inimico. Oēs[z] munitiones tue ſicut ficꝰ cū groſſis ſuiſ ſi cōcuſſe fuerint cadēt in os comedētis. Ecce[a] ppl's tuꝰ: mulieres i medio tui. Inimicis tuis ad apertionem pādētur porte terre tue: deuorabit[b] ignis uectes tuos. Aquaʒ[c] ꝓpter obſidionē hauri tibi: extrue munitiones tuas. Intra in lutū ⁊ calca: ſubigēs tene laterē. Ibi comedet te ignis ꝑibꝰ[d] gladio deuorabit[e] te ut bruchus. Congregare[f] ergo ut bruchus mltiplicare in locuſta. Plures feciſti negociationes tuas: q̄ʒ ſtelle ſint celi. Bruchus[g] expāſus ē: ⁊ auolauit. Cuſtodes[h] tui q̄ſi locuſte: ⁊ paruuli tui q̄ſi locuſte locuſtaꝝ: que[i] cōſidēt in[k] ſepibus in die frigoris. Sol ortꝰ eſt ⁊ auolauerunt ⁊ nō eſt cognitꝰ locus eaꝝ ubi fuerint. Dormitauerunt[l] paſtores tui rex aſſur ſepelientur[m] principes tui. Latitauit[n] populus tuus in mōtibus ⁊ non eſt qui congreget. Nō[o] eſt obſcura contritio[p] tua: peſſima[q] eſt plaga tua. Omnes[r] q audierunt auditionē tuaʒ compreſſerūt[s] manꝰ ſuper te. Qr[t] ſuper queʒ non tranſit malicia tua ſemper.

Explicit Naum propheta.

Incipit ꝓlogus in Abachuc ꝓphetam.

Quatuor[a] prophete in duodecīʒ prophetarū uolumine cōtinentur e quibus tres in principio lemma .i. pondus titulum habent naum

i Que cōſideut. i. ſimť ſedent.
k In ſepibꝰ. Modus eſt eīn locuſtaꝝ aduenie te frigore ſe in ſepibꝰ cōgregare. ⁊ ibi ſe occultare q̄tū pn̄t cōtra frigus ſʒ ſi ſupueniat ortus ſolis antequā ſint mortue ſtatī euolāt inde. ⁊ ꝑ hoc deſignať metaphorice q̄ aſſyrij timore nabuc. in fortalicijs cōgregarenť ⁊ poſtea extra terrā ſuā in captiuitatē ducerenť
l Dormitauerūt paſtores tui. i. cōſiliarij tui neſciētes cōſulere tibi.
m Sepelientur pri. tui. ſepultura aſini Hiere. xxij. n Latitauit po. tuus in mōtibus. fugiēs ad loca inacceſſibilia equitibꝰ.
o Nō eſt obſcura. i. occulta. p Contritio tua. ſ. oībus manifeſta.
q Peſſima eſt plaga. q: nullꝰ apponet remediū. iō ſubdiť.
r Oēs qui audierunt audi. tuā. i. maluʒ veniens ſup te. qḋ audietur vbiq̄ʒ. s Cōpreſſerunt ma. ſuā ſu. te. i. magis ſtuduerūt aggrauare q̄ alleuiare. cuiꝰ cā ſubditur. t Qr ſu. quē nō tran. mali. tua ſemp q. d. nulli ſunt populi q̄ nō fuerūt a te afflicti ⁊ oppreſſi. ꝓpter qḋ gaudent de tua oppſſione. in hoc etiā applaudentes iuſticie dei. q̄ eſt bn̄dictꝰ in ſecula ſeculoꝝ amen.

In capitulo. iij. vbi dicitur in poſtilla. Sepelientur principes tui. Additio.
Ubi diciť. Sepelientur pricipes tui. in heb. hr̄. Sepulti ſunt ſeu habitauerūt in ſepulcris pricipes tui. Et eſt ſenſus q̄ principes erāt nō ſolū dormiētes. ſed q̄ſi mortui ſepulti qui nō pn̄t ſe iuuare.

Incipit expoſitio ꝓlogi in abachuc ꝓphetam.
Quatuor ꝓphete. In iſto ꝓlogo q̄dā tāgūtur q̄ referunť ad ꝓphiam. ⁊ quedā q̄ ptinēt ad ꝓpham. ⁊ prio tāguntur duo q̄ referūtur ad ꝓpheciā. pmū eſt cōueniētia quarūdā aliaꝝ ꝓphiaꝝ cū iſta qḋ notať in principio. ſecūdū eſt cōueniētiū expeditionis differētia qḋ notatur ibi. De naum ⁊c. Poſtmodū tangūtur ea q̄ ptinēt ad ꝓpham. ⁊ prio tangiť noīs cōueniētia. ibi. Qui vel ex eo. ſcḋo expmiť cōueniētie cā. ibi. Nullus eīn tam audaci voce ⁊c. vbi quaſi inculpatur de blaſphemia cū dr̄. Uide q̄ temeraria vox ſit. Sed infra v̄ſus finē ꝓlogi excuſatur tertio notať q̄ ſpū ꝓphetico loquiť cū ꝓphetie intelligētia. ibi. Nec

nõ aduertẽdũ vbi elidit falsam mõtani doctrinã dupl'r. p'io p se cũ di cit. Intelligit qd' videt. scd'o apostoli auctoritate. ibi. Vñ ⁊ ap'lus ⁊c. Quarto ostẽdit ꝯ quos intẽdit ꝓphetare. ibi. Illud q̃z disce ⁊c. Quin to quo tp'e fuit. ibi. Et vt scias quoq₃ eo ⁊c. Sexto q₂ intelligentia di cto₂ ex cãis est sumenda dicendi. excusat eũ Hiero. dum dicẽdi cãs ex põit. ibi. Interim s'm li terã ⁊c. Ultio multipli citer oñdit ꝙ nullus d₃ turbari cõtra dñs si nõ statĩ de tribulatõe eru it. ibi. Et quõ si egrotus ⁊c. His visis expositõi litere insistam⁹ ⁊ peran seuntes plana expona m⁹ obscura. b zacharias in medio. ix. a. ⁊ circa finẽ. xij.

c Orationib⁹ tuis. loq̃ tur ad chromatius ep'm ad cuius instãtiã cõmẽ tatus est librum istum. ⁊ sicut credo cõmẽtario ꝓposuit ꝓlogum istum Vñ glosa in principio libri. Cõmentat Hiero. osee: iohel ⁊ amos ab diã ⁊ ionã pammachio sup nauũ micheã sopho niã ⁊ aggeũ paule ⁊ eu stochio. super abacbuc chromatio ⁊c. Unde in originali incipit sic ꝓlo gus. Primus chromati ep'o₂ doctissime ⁊c. ⁊ in fra in eodẽ ꝓlogo dicit Illud quoq₃ disce q₂ se mel a me violenter exig̃ vt quasi quosdã grad⁹ ⁊ scalas ad altiora nitẽ ti hystoriã tibi interpret

abachuc ⁊ malachias. Porro zacharias[b] medio ⁊ circa finẽ duos huiuscemõi ponit titulos e qb⁹ unus est: on⁹ uerbi dñi in terra adrach ⁊ damasci requiei ei⁹ alter in fine. s. on⁹ uerbi dñi sup israel. Denuũ orõib[c] tuis iã liber un⁹ edit⁹ est. De zacha ria ⁊ malachia: si uita comes fu erit: disseret. Nũc abachuc hẽ mus in manib⁹ q uel ex eo q a mabil' deo est: uocat ãplexatio ul' q in certamẽ ⁊ luctã ⁊ ut ita dicã ãplexũ cũ deo ꝯgredit am plexãtis. i. luctãtis sortit⁹ ẽ nomẽ. Null⁹ eñi tã audaci uoce ausus est deũ ad[o] disceptatiõẽ iusticie prouocare: ⁊ dicere ei. Cur in reb⁹ hũanis mũdi isti⁹ põpa tanta rerũ uersat iniq̃tas Uociferabor ad te ⁊ nõ exaudies ⁊ nõ saluab. Quare[c] ostendisti mihi iniq̃tatẽ[e] ⁊[f] laborẽ uidere Lacerata est lex ⁊[g] nõ puenit us

q₃ ad finẽ iudiciũ q₂ impi⁹ ꝑua let aduersus iustũ: idõ egrediet iudiciũ puersũ. Uides[h] q̃z te meraria uox sit ⁊[i] quodãmodo blasphemãtis[k] creatorẽ suũ ad iudiciũ ꝓuocare: ⁊ uas fragile aduersus[l] figulũ: cur tale ul' ta le factũ sit disputare. Necnõ[m] ⁊ hoc aĩaduertẽdũ: ꝙ assump tio ul' pond⁹ q̃ grauia iã esse di xim⁹: ꝓphete uisio est: ⁊ aduer sum mõtani dogma puersũ in telligit qd' uidet: nec[n] ut amẽs loq̃tur: nec more insaniẽtiũ fe minarũ dat[o] sine mente sonum[p] Vñ[q] ⁊ ap'ls[r] iubet ut[s] si ꝓphe tãtib⁹ alijs alij fuerit reuelatũ: taceãt q p'i⁹ loq̃bãtur. Et sta tim nõ est inq̃t dissentiõis deus sed pacis. Ex[t] q intelligit cũ[a] qs ex uoluntate reticet ⁊[b] alijs locũ dat ad loquẽdum: posse[c] ⁊ loq ⁊ tacere cũ uelit. Qui[d] aũt in extasi. i. inuitus loqtur: nec

a Cũ quis exo ¦ sus tacet et cet nõ inuitus aut coa ctus. b Et alijs locũ dat ad loquẽdũ intelligit inq̃₃ hu iusmodi. c Posse ⁊ loq̃ ⁊ ta. cũ velit. vñ. i. Co₂. xiiij. Sp̃us ꝓphetar ꝓphetis subiecti sũt. Glo sa. Sp̃us sanctus qui vn⁹ est s₃ plu ralit dr ꝓpter mul tos ꝓphetas quos replet vel propter plura dona eius subdit⁹ est ꝓphe tis. vt qñ volunt loq̃ possint ⁊ nõ cogit eos sic phi tonic⁹ clamare a liqua vel fabrica re. de hũc aũt spi ritu phitonicum dicitur hic.

si ꝓphetãtib⁹ alijs alij fue. reuela. tace. qui p'i⁹ loq̃bãtur. per h̃ ꝙ dicit reuelatũ fuerit elidit primũ errorẽ. s. ꝙ ꝓphe nõ intellige rent q̃ dicebãt. ꝓphia eñi est re₂ latẽtiũ p̃teritar vel p̃sentiũ vel futura₂. diuina inspiratiõe manifestatio. Scd'z aũt. s. ꝙ ꝓphe loquerẽtur vt amẽtes cohibere sp̃m nõ valẽtes. ꝯ̃r elidit argu ens ex his v'bis ap'li ⁊ dicẽs.

v Et quo intelli git. per hoc. s. ꝙ s'm v'bũ ap'li qui loq̃bat tacent ⁊ alios loqui p'mit tunt.

o Ad decep. iusti. i. ad cõtẽtionẽ vel disputationẽ de iusticia neglecta. c Quare ostẽdi. mihi ⁊c. videre. i. q̃re me tãdiu viuere p'misisti vt viderẽ. e Iniqui tatẽ impio₂. f Et laborẽ. op'p'sso₂. g Nõ puc. ad fi. iudi. q₂ finis iudicij est iuste iudicare. h Uides q̃z temeraria vox sit. de ista temeritate excusat eũ Hiero. infra sic tactũ est supra in diuisiõe. ⁊ vere temeraria est q̃tũ ad sup'ficiẽ litere. vñ subdit. i Et quodã modo. i. sup'ficialiter. k Blasphemãtis. i. vituperãtis vel rep'hen dentis. Blasphemare tria signat que hñtur p hũc v'suz. Blasphemo culpo vel detraho vel rep'hẽdo. l Aduersus figulũ. Ro. ix. Nun quid dicit figmẽtum. ei q̃ se finxit q̃d me fecisti sic. Hiere. xviij. Sicut lu tũ in manu figuli. sic vos in manu mea dom⁹ isrl'. m Necnon ⁊ hoc aĩaduertẽdũ. Hic oñditur. ꝙ sp̃u ꝓphetico loq̃tur p quez sibi di cto₂ suo₂ intelligẽtia reuelat. ⁊ hoc ꝯ puersum dogma mõtani heretici q̃ dogmatizauit ꝓphetas nõ habere intelligentiã eo₂ q̃ p̃dixerũt sed more insaniẽtiũ loq̃. Actu. xxvi. Insanis paule multe litere ad insani am te cõuertũt. P'io ḡ ostẽdit ꝓpha loq̃ sp̃u ꝓphali qd' notat in vi sione ꝓphetica. cũ dr. m Necnõ ⁊c. ꝓphe visio est qua. s. videbat ꝓphie mysteria p intellectũ ad hoc a sp̃u scõ reuelãte illuminatũ. S₃ q₂ iste mõtan⁹ heretic⁹ dupl'r errabat. p'io dicẽdo ꝙ ꝓphe nõ intelli gebãt q̃ dicebãt. Scd'o ꝙ q̃si amẽtes v'ba sua ꝓferebãt. primũ erro rẽ elidit Hiero. dicẽs. Et aduersum mõtani dogma puersum intelligit qd' videt. scd'm elidit. ibi. n Nec vt amẽs loq̃ nec mo. insani. femi na₂ i. phitonissa₂. o Dat sine mẽte. i. sine intellectu. p So nũ. v'bo₂ q̃si nõ valẽs in loquẽdo cohibere sp̃m suũ. Prouer. xxv. g. Sicut vrbs patẽs ⁊ absq₃ muro₂ ãbitu. ita vir qui nõ põt in loquen do cohibere sp̃m suũ. Et istũ duplicẽ errorẽ elidit p auctoritatẽ aposto li sumptã de. i. Co₂. xiiij. Cõtinua l'ram sic. Nõ loq̃tur vt amens aut vt femina insaniẽs q Vñ sc₃ vt apparet ꝓphetas ⁊ doctores non ita loq̃. r Et. id est etiã. s Ap'ls iubet. i. Co₂. xiiij. t Ut

d Qui aũt in ex tasi. i. inuitus loq̃tur supple coactus clamare a phitonico spiri tu sp̃m agitante. e Nec tacere nec loq̃ in sua p'tãte hz. Sz ꝯtra. i. reg. xx. viij. dr. Est mulier hñs phitonẽ in endor: ⁊ mĩ clo qui ⁊ tacere poterat cũ volebat. R̃ñ. qñ phitonic⁹ sp̃us venit ad iurat⁹ vt aliq̃d reuelet. tũc nõ aufert p'tatẽ loquẽdi vel tacendi. sicut p₃ de muliere p̃dicta. Sec⁹ est de obsessis ad insaniã dedu ctis de q̃b⁹ loq̃tur hic. Rõ aũt diuersitatis ẽ. q₂ adiurãtib⁹ pot vt sepi⁹ inuocat. quos aũt obsidet: q̃si p'tatẽ sup eos hñs opp'i mit q̃tũ p'mittit. Extasis sic ait papias dr excessus mẽtis q̃ fit ex pauore mẽtis. ⁊ accipit hic in malo. sic ⁊ in. v. libro ecclastice hystorie vbi dr. Aiunt mõtanũ quẽdã noĩe q̃ nup ad fidẽ xp̃i ve nerat. subrogato asie ꝓcõsule auiditate nimia p̃mat⁹ accessus cõ trarijs spiritib⁹ in semetipso locũ dedisse. ac repẽte in quodã mẽ tis excessu effectũ. ⁊ velut sp̃u actũ ꝓloq̃ cepisse noua q̃dã ⁊ di uersa ab his q̃ ex successione maio₂ ecclie tradita fuerãt. In bo no aũt dicit extasis. cũ mẽs nõ a pauore alienat. sed inspiratõe reuelatiõis assumit. f Illud quoq₃ disce. Hic oñdit ꝯ q̃s ꝓphare intẽdit. Et ad euidẽtiã hui⁹ p'io notãdũ ꝙ sic ꝓpha nauz vaticiniũ hũit cõtra niniuẽ ⁊ assyrios q̃. x. trib⁹ q̃ vocãtur isrl' vastauerũt ⁊ captiuauerũt ⁊ hoc in cõsolatiõe ppl'i captiua ti. ita abacbuc h₃ vaticiniũ cõtra nabu. ⁊ babyloneã q̃bus ter ra iuda vastata est ⁊ hierl'm ⁊ tẽplũ est subuersum. ⁊ hoc in cõso latiõnẽ ppl'i vastati ⁊ captiuati. s. dua₂ tribuũ. ꝓphat itaq₃ cõ tra nabuc. ⁊ chaldeos siue babylonios q̃ duas trib⁹ captiuaue rũt: dicit igit. Illd' quoq₃ disce ⁊c. g Ad altiora nitẽti. i. cẽdẽ ti ⁊ ascendẽti ad sensum tropologicũ. h Hystoriã tibi in terp'ter. i. exponã q̃tũ ad sensum literalẽ. i Qui vastauerũt decẽ trib⁹. iiij. reg. xvij. k A quibus iudas ⁊ hierl'z ⁊c. iiij. Regũ. xxiiij. ⁊. xxv. l Et vt scias ⁊c. Hic oñdit q̃ tp'e ꝓpha

tacere nec[e] loq̄ in ſua pr̄āte hȝ. Illud[f] q̄ȝ diſce: q̄ꝛ ſemel a me uiolēter exigis: ut q̄ſi quoſdaȝ grad⁹ ⁊ ſcalas ad[g] altiora nitē-ti hyſtoriā[h] tibi iterp̄ter: ꝓphetiā eſſe circa babylonē ⁊ nabu. regē chaldeoꝝ: ut quō prioꝛ ꝓpheta nauū quē abachuc ſequit̄ uaticiniū hūit ꝯtra niniuē ⁊ aſſyrios q[i] uaſtauerūt decē trib⁹ quocātur iſrl: ita abachuc prophetiā hēat aduerſus babylonē ⁊ nabuc. a[k] qb⁹ iudas ⁊ hieruſalē ⁊ tēplūq; ſubuerſa ſunt. Et[l] ut ſciaſ co tēpoꝛe fuiſſe abachuc: q̄ iā due trib⁹: q̄ uocabātur iuda ducte erāt in captiuitatē: daniel docere te poterit ad quē in lacū leonū abachuc cuȝ prādio mittit̄: quāq̄ȝ[m] apō hebreos hec ip̄a nō legit̄ hyſtoria Igit̄[n] ſiue[o] qs r̄cipit ſcripturā illā ſiue[p] nō recipit: utrūq; pro nob eſt. Aut[q] eni recipit: ⁊ iam p⁹ factā rē liber abachuc[s] texit̄ aut[t] ſi nō r̄cipit: q̄ſi ꝓpheta ſcribit q̄ uentura cognoſcit. Interim[u] ſȝ lr̄am cauſat̄[x] aduerſuȝ deū ꝓpheta cur nabu. tēplū di uaſtet ⁊ iudā: cur hieruſalē quondā urbs dn̄i deſtruat̄: quare clamet ppl's ⁊ nō audiat̄ uociferetur ad dn̄m oppſſus a chaldeiſ ⁊ nō ſaluet̄: q̄re etiā ip̄e ꝓpheta ul' ppl's ex cui⁹ pſona loq̄tur ad hoc uixerit: ⁊ huc uſq; pductus ſit: ut uigatē hoſtiū ⁊ ſuū laborē uiderit cū iniuſticia p̄ualeat aduerſū ſe. Et hec dicit p̄ mētis āguſtia: neſciēs[y] aut[z] in igne ꝯflari: ⁊[a] tres pueros d' camino ignis puriores exiſſe q̄ȝ intrauerāt. Sȝ ⁊ hoc gn̄alr̄ accipere poſſum⁹: q̄ ex pſona hūane ipatiētie loquat̄: ut in q̄rulā uocē ⁊ plenā doloris erūpat dicēs. Quare reſpicis ꝯtēptoreſ ⁊ taceſ ꝯculcāte ipio iuſtiorē ſe. Hec āt loq̄tur: neſciēs iudicia dī ineſtigabilia[b]: ⁊ pfūdū diuitiaꝝ ſapie ⁊ ſcie ei⁹: q̄[c] nō ita uideat: uidelicet hō ut de⁹. Hō tm̄ pn̄tia reſpic̄: de⁹ futura ⁊ eterna cognoſcit. Et[d] quomō ſi egrotās ⁊ eſtuās febrib⁹ aquā frigidā poſtulet ⁊ dicat ad medicū uiz patioꝛ crucioꝛ: uroꝛ ex animoꝛ: uſq; q̄ medice clamabo ⁊ exaudies: ⁊ rn̄deat ei ſapiētiſſim⁹ ac clemētiſſim⁹ medicus: ſcio q̄ tpe dare debeā qd poſtulas nō miſereoꝛ mō q̄ miſcdia iſta crudelitas ē: ⁊ uolūtas tua cōtra te petit. Ita ⁊ deus nr̄ ſciens[e] clemētie ſue pōdera atq;[f] mēſuraſ interdū nō exaudit clamātē: ut eū pbet ⁊ magis ꝓuocet eū ad rogādū: ⁊ q̄ſi igne excoctū iuſtiorē ⁊ puriorē faciat. Qd intelligēs apl's ſcdȝ[g] id q̄ miſcdiā ꝯſecut⁹ ē a dn̄o ait. ſȝ[h] nō deficiam⁹. Et[i] bn̄dicat dn̄ȝ in oī tpe. Et ſcit q̄ q pſeuerauerit[k] uſq; i finē hic ſalu⁹ erit: ⁊[l] gliat̄ i laboꝛe ⁊ doloꝛe. Et[m] cū hieremia dicit. Tribl'atiōeȝ ⁊ miſeriā inuocabo ut[n] quō ali⁹ inuocat[o] deū: ſic ſctiſ[p] uir ⁊ bellatoꝛ inuict⁹ ad[q] exercenduȝ ſe ⁊[r] ꝓbandū tribulatione[s] ⁊ mi-

fuit. ſ. tempore captiuitatis duaꝝ tribuum qd ex hyſtoria Dan. xiiii. pbat̄. ubi narrat̄ abachuc ꝓpha miſſus fuiſſe cuȝ cibo ad danielē in lacū leonū q̄ erat in babylone angelo eū deportāte. q̄ ꝓpinq; daniel de his qui in nabuc. captiuitate erāt fuit. ut p; in pncipio danielis. m Quāq̄ȝ ⁊c. nō legat̄ in hyſtoria. ſ. de miſſiōe abachuc ad danielē. ſȝ de theodotiōis editiōe tranſlata eſt. ſic dicit Hiero. Dan. xiiii. g. n Igitur ſiue quis recipit ⁊c. q̄ q̄dā recipiūt dictam hyſtoriā ⁊ quidā nō: oſtēdit q̄ nihil omin⁹ verū dicit ſiue recipiat̄ ſiue nō recipiat̄. ⁊ q̄ utroq; dato hȝ ſuū ꝓpoſitū vn̄ dic. Igit̄. q̄ q̄dā dictā hyſtoriā calūniātur a q̄buſdam recipitur.

n Igit̄. i. ꝓpt̄ h volo oſtēdere q̄. o Siue qs reci. ſci. illā de miſſione abachuc. Danielis. xiiii. p Siue nō reci. utrūq; p no. eſt q̄ diximus ſup abachuc ꝓphaſſe aduerſuſ babylonē ⁊ nabuc. q̄ captiuauerant duas tribus. q Aut ei recipit ⁊ tūc planū ē q̄. r Etiā p⁹ factā rē. i. poſt captiuitatē duaꝝ tribuū s Lib abachuc texit̄. ſ. captiuationē. ſ. p babylonios ⁊ nabu. t Aut ſi nō reci. ⁊ tūc ſcribit ꝓphetico ſpiritu q̄ uētura cognouit. ſ. captiuitatē duaꝝ tribuū p babylonios ⁊ ipoſ babylonioſ poſtea deſtruēdo Eſaie. xxxiii. Ve qui p̄daris nōne ⁊ ip̄e p̄daberiſ. Qd tn̄ oia iſta puiderit. plane ſcribit i hyſtorijs. ubi dr̄. Porro abachuc fuit d̄ tribu ſymeon. Hic preuidit captiuitatem hieruſalē venturam ⁊ animaduertē tib⁹ chaldeis fugit in oſtracine. nā ⁊ erat incola in terra iſrl' deſcēdētib⁹ v̄o iudeis reliq̄s i egyptū q̄ſi pegrinabat̄ in terrā ſuaȝ. ⁊ ſcripſit in p̄cipio opis ſui cās aduerſus deū cur ipſius vaſtarȝ pplm dei ⁊ ſctuariū ei⁹. cur ip̄e clamaret ⁊ nō exaudiret̄. ſed i cōſolationē apuit ei dn̄s calamitates circūſtātiū nationū futuraſ p nabu. lōge maiores. ⁊ tādē ipm nabuc. ptitu ⁊ iō a murmure cōuerſus ē ad p̄ces.

v Interim ſ̄m literā ⁊c. Q̄ꝛ ſupra eodē prologo videbat̄ ꝓpha q̄ſi de blaſphemia inculpari. ubi dr̄. Uides q̄ꝫ temeraria vox ſit ⁊c. h ſubdit̄ ipſius excuſatio. ⁊ tāgūtur hic tria. Primo eni ponūtur v̄ba ꝓphe q̄b⁹ dr̄ turbari aduerſus dn̄ȝ vn̄ culpabil' videbat̄ ſcdo tāgit̄ locutōis cā ex q̄ vn̄ excuſabil' iudicat̄. ibi. Et h dic p̄ mētis vl' p̄ mēte āguſtia ⁊c. tertio dr̄ q̄ gn̄alr̄ ex pſona hūane ipatiētie loq̄bat̄. ibi. Sȝ ⁊ h gn̄alr̄ accipe ⁊c. Dic ergo.

v Interim. i. int̄ alia q̄ dn̄r i ꝓlogo iſto. x Cauſat̄ aduer. deuȝ p. cur nabu. iiij. re. xxv. y Neſciēs au. q̄ n̄ fuit ꝓpheta. Rn̄. ip̄e bn̄ ſciebat. ſȝ h dicit in pſona ppl'i. z In igne ꝓbari. Eccl'i. ij. In igne ꝓbat̄ auꝝ ⁊ argētū. hoieſ v̄o receptibiles i camino hūiliatōis. Iob. xxviij. Auro loc⁹ eſt i q̄ cōflat̄. a Et tres pu. Dan. iij. b Inueſtigabilia. ro. xi. O altitudo ⁊c. c Qd n̄ ita videt de⁹. i. re. xvi. Non iuxta intuitū hoīs ego iudico. hō eī videt ea q̄ parēt. dn̄s āt intuet̄ coꝛ d Et quō ſi egrotās. h oſ̄dit q̄ ꝓpha nō d̄bebat turbari aduerſ⁹ dominū ſi n̄ audiebat clamores oppſſoꝝ q̄ nō erāt exaudiēdi. qd p̄ oſ̄dit p ſilitudinē ſūptam a prudēti medico. ſcdo h ꝯfirmat p auctoritatē ibi. Qd intelligens. ſra ſaēp;. e Sciēſ de. ſue pō. ſȝ q̄ ordiat in finē. f Atq; mē. ſ̄m q̄ mō debito ordiat. g Scdȝ id q̄ miſe. ꝯſe. eſt. i. Thimo. i. f. Io miſericordiā cōſecut⁹ ſū vt i me pmū oſ̄deret xp̄s ieſus oēȝ paciētiā ad iformatōeȝ eoꝝ q̄ credituri ſūt illi in vitam eternaȝ. h Sȝ nō defi. ij. Coꝛ. iiij. f. i Et bn̄dicat deū oī tpe. ij. Coꝛ. i. a. Bn̄dict⁹ deus ⁊c. pſ. Bn̄dicat dn̄m in oī tpe Thob. iiij. Oī tpe benedic deū. k Qui pſeuerauerit. math. x. d. l Et gliat̄ in laboꝛe ⁊ doloꝛe. ij. coꝛ. xij. Libēt gliabor in iſirmitatib⁹ meis. m Et cū hie. dic. Hiere. xx. ubi nos hēm⁹. Iā olī loq̄ꝛ vociferās. iniq̄tatē ⁊ vaſtitatē clamito: dic glo. Hiero. q̄ ſic icipit. lxx. q̄ amaro v̄bo mō ridebo p̄uaricatōeȝ ⁊ miſ̄iā inuocabo. n Et quō ali. ſ. puſillanimis ⁊ carnal' o Inuocat de. vt a pn̄tib⁹ tribulatōib⁹ eū eruat ⁊ iminētes repellat. p Sic ſan. vir ⁊ bel. iuic. ſic hiere. ⁊ paul⁹ q̄ dicebat ad ro. viij. g. Quis nos ſepabit a charitate xp̄i. tribl'atio an āguſtia ⁊c. q Ad exercēdū ſe q̄tū ad ſuſtinētiā. r Et pro. q̄tū ad cōſtātiam. s Tribulationes ⁊

miſeriam inuenire deſiderat. Job. vi. Hec ſit mihi conſolatio vt affligens me dolore nõ parcat. ps. Ego in flagella paratus ſum ⁊c.
Explicit qualiſcũq; expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup ꝓphetã abacbuc incipit.
Capitulũ. i.

Nus qđ vidit abacbuc. Hic incipit ipſi9 abacbuc prophetia: ⁊ diuidit in duas ptes. ſ. in ꝓhemiũ ⁊ tractatũ. qui incipit ibi. Uſq; quo. i. ꝓhemio pmo tãgit breuiter materia hui9 ꝓphie cũ dr. a Onus. i. ꝓphetia de malo pene venturo ſup regnũ babylonie. Sicut eñ naum ꝓphetauit cõtra aſſyrios qui captiuauerunt regnũ. x. tribuũ. iiij. re. xvij ſic iſte ꝓphauit contra babylonios qui captiuauerũt regnũ duarum. iiij. reg. vl. ⁊ hoc erat ad cõſolationes eoꝝ. q2 deſtructio p cyrũ ⁊ darium babyloniorũ regno due trib9 fuerũt de captiuitate liberate. i. Eſdre. i. ſcđo notificat auctor ex noie. cum dr. Abacbuc Et ex officio. cũ dicitur.

b Qđ vidit. ſ. ꝓphetice De tpe vero hui9 prophetie dicit Hiero. i ꝓlogo. ⁊ expoſitores nri cõit ꝙ abacbuc ꝓphauit deſtructõnẽ babylonie poſt deſtructionẽ tẽpli ⁊ altaris hierl3 per chaldeos. c Uſq; quo. Hic incipit tractatus. Et diuidit in duas ptes. q2 pmo ponit ꝓphe denũciatio. ſecũdo eiuſdẽ orõ. ca. iij. Circa primũ ꝓpheta admirãs ꝓſperitatẽ nabuc. tẽporalẽ. cũ ipe eſſet ydolatra peſſim9 ⁊ eius ppl's. circa hoc pmo mouet dño qſtionẽ. ſcđo audit eius rñſionẽ. ca. ſe. Pria in duas. q2 pmo ponitur ipſi9 nabu. ꝓſperatio. ſecũdo hui9 ꝓſperitatis abuſio. ibi. Hec eſt fortitudo. Pria in duas. q2 pmo q̃rit ꝓpha de ꝓſperitate nabu. cõtra iudeos. ſcđo cõtra ppl'os alios. ibi. Aſpicite. Circa primũ dicit ꝓpha nõ ſolũ in pſona ſua. ſed alioꝝ iuſtoꝝ ſui ppli dicẽs. c Uſq; quo dñe clamabo in orõe cõtra nabu. tẽpli ⁊ ciuitatis deſtructorẽ ⁊ ppli i captiuitate detẽtorẽ. d Uociferabor ad te vi3 patiẽs. i. anguſtiã de oppſſione ppli mei. e Et nõ ſaluabis. q. d. multũ tardas ſaluare nos. f Quare oſtẽ. mi. iniqui. nabuc. ⁊ exercitus ſui. g Et laborẽ. i. anguſtiã ppli mei. h Uidere pdã. q2 chaldei ſecũ portauerũt de iudea quecũq; pcioſa. i Et iniuſticiã cõtra me. licet eñ iudei iuſte punirẽtur ex pte dei. tñ nabu. ⁊ eius exercit9 hoc exeq̃bantur iniuſta volũtate ⁊ iniqua. k Quare reſpicis cõtẽptores. i. chaldeos qui ſunt tui nois cõtẽptores. ⁊ tñ reſpicis eos cõferẽdo eis ptãtẽ ⁊ gl'iam tpalẽ. l Et taces cõculcãte ipio. i. nabu. ⁊ ei9 exercitu. m Juſtiorẽ ſe. i. ppl'm iudaicũ colẽtẽ te. n Et facies hoies quaſi piſces maris pmittẽdo ꝙ maiores deuorãt mĩores: ſic? eſt in piſcib9 maris. o Et quaſi reptilia nõ ha. du. i. p hoc videt ꝙ nõ hẽs curã plus de hoib9 q̃ de beſtijs irrationabilib9: de q̃b9 dicit apl's. i. ad Cor. ix. Nũquid eſt cura deo de bob9. p Et factũ eſt iudiciũ. ſ. pulſum. q Et cõtradictio v̄itatis. q Potentior. q2 veritas ſuccũbit. r Propt̃ hoc lacerata eſt lex. q2 fit cõtra dictamẽ legis nature. Põt etiã hoc referri ad legem moſaicã quã cõbuſſerunt chaldei. s Et nõ pue. vſq; ad finẽ. ſ. debitũ t Judiciũ. i. executõ iuſticie ſ3 magis ei9 cõtrariũ. v Quia impi9 nabuch. x Preualet aduerſus iuſtum. i. de ppl'm. in quo erãt iuſti: in populo ãt nabu. nulli: cũ oẽs eſſent ydolatre. y Propterea egredietur iudi. pulſum. Judei enim in babyloniã duci frequẽter iniuſte cõdẽnabãtur ad facultatũ ſuaꝝ amiſſionẽ: ⁊ aliqñ ad mortem. Hoc etiã aliter exponit referẽdo ad deũ. z Propterea ⁊c. id eſt ꝓpter pdicta videt qđ a te egrediat iudiciũ pulſu3: ⁊ hoc coram hoibus pſũ ditarẽ iudiciorũ tuorũ cõſiderare neſciẽtib9.

ſeriã inuenire deſiderat.

Explicit ꝓlogus: ſequitur argumẽtum.

a Bacbuc luctator fortis ⁊ rigid9 ſtat ſuper cuſtodiã ſuã: ⁊ figit gradũ ſup munitões: ut xpm i cruce ↄtẽpletur: ⁊ dicat. Operuit celos gl'ia ei9 laudis eius plena eſt terra. Splẽdor ei9 ut lux erit cornua in manib9 eius ibi abſcõdita eſt fortitudo eius

Explicit argumẽtũ. Incipit Abacbuc ꝓpheta.

Capitulum. i.

Nus[a] qđ[b] vidit abacbuc ꝓpheta.
c Uſq; q[c] dñe clamabo: ⁊ non exaudies. Uociferabor[d] ad te vim patiẽs ⁊[e] nõ ſaluabis. Quare[f] oſtẽdiſti mihi iniqtatẽ ⁊[g] laborẽ: uidere[h] pdã ⁊[i] iniuſticiã contra me. Quare[k] reſpicis contẽptores: ⁊[l] taces cõculcãte ipio iuſtiorẽ[m] ſe. Et[n] facies hoies q̃ſi piſces maris ⁊[o] q̃ſi reptilia nõ hñtia ducẽ. Et[p] factũ eſt iudicium ⁊[q] cõtradictio potentior. Propter[r] hoc lacerata eſt lex: ⁊[s] nõ puenit uſq; ad finẽ iudicium[t]. Quia[u] impi9 p̄ualet[x] aduerſ9 iuſtũ ꝓpterea[y] egredietur iudiciũ puerſum. Aſpicite[z] in gentibus ⁊ uidete ⁊ admiramini ⁊ obſtupeſcite: q2[a] op9 factũ eſt in dieb9 ueſtris: qđ[b] nẽo credet cum narrabit. Quia[c] ecce ego ſuſcitabo chaldeos gẽtẽ[d] amarã ⁊[e] uelocẽ ãbulãtẽ ſup latitudinẽ terre: ut poſſideat tabnacula non ſua. Horribilis[f] ⁊[g] terribilis eſt: ex[h] ſemetipſa iudiciũ ⁊ on9 ei9 egredietur. Leuiores[i] pardis eq ei9 ⁊ ueclociores lupis ueſptinis ⁊ diffundentur eqtes ei9. Eqtes nãq; eius de

z Aſpicite. Hic ↄñr admiratur ꝓpheta potẽtiã nabuc. cõtra aliẽs gẽtes: cũ dicitur. Aſpicite in gentibus ⁊c. i. videbitis mirabilia.
a Quia op9 fa. eſt. i. cito fiet.
b Qđ nẽ. credet nulli eñ videbat credibile ꝙ regnũ nabu. dilataret i tam puo tpe: iđo ſubdit.
c Quia ecce ſuſcitabo. q. d. iſtđ mirabile non fiet hũana v̄tute ſed mea.
d Gẽtẽ amarã. i. valde crudeles
e Et veloce. ad ambulãdũ. tpe gnãdum: ⁊ ſic ad regna multa ſibi ſubijciendum.

f Horribilis. in aſpectu. g Et terribil. ex actu. h Et ſemetipſa iudi. ⁊ on9 eius egredietur. i. ex actibus ſuis crudelib9 merebit finalit a dño iudicari ⁊ puniri: put exprimit diffuſe. ca. ſe. i Leuiores par. ⁊c. locutio eſt hyperbolica ad deſignãdum velocitatẽ equoꝝ ⁊ eqtũ. k Oẽs ad pdã venient. i. ad capiẽdũ oĩa pcioſa alioꝝ. l Facies eoꝝ vẽtus vrẽs. i. ſicut vẽtus vrẽs velocit cõſumit ſegetes: ſic chaldei ſuo ĩpetu ſubijciunt ſibi gẽtes: iđ ſubdit. m Et cõgrega. q̃ſi harẽ. captiuitatẽ. i. multitudinẽ captiuoꝝ innumerabilẽ. n Et ipe de regi. triũphabit. ⁊ p ↄñs de ſubiectis eoꝝ. o Et tyrã. q̃ alijs formidabiles ⁊ duri ſunt. p Ridiculi ei9 erũt. i. materia deriſiõis. q2 faciebat eos duci i cathenis ad oñtatõẽ ſue victorie. q Ipe ſup oẽm munitionẽ ridebit. reputãs ſe poſſe eã faciliter cape: iđ ſubdit. Et cõportabit aggerẽ ⁊c. r Tũc mutabit ſpũs. q2 nabuch. poſt multas victorias incurrit amẽtiã: ⁊ inter feras habitauit exiſtimãs ſe beſtiã eſſe: iđ ſubdit. s Et ptranſi. ſ. a dignitate regni. Dañ. iiij. Tibi dr nabuc. regnũ tuũ tranſibit a te.
t Hec eſt. Hic ↄñr deſcribit ſibi date ptãtis abuſus: q2 victorias ſibi cõceſſas diuina v̄tute ad puniẽdũ pctã multaꝝ gentiũ nõ attribuebat deo: ſed ydolo ſuo: ideo ſubdit. t Hec ẽ fortit. eius. ſm ſuã reputationẽ. v Dei ſui. i. ꝙ ſibi peruenerit a deo ſuo falſo. x Nũquid nõ tu a prin. i. ab eterno ſolus es deus tu qui es. y De9 me9. verbũ eſt ꝓphe cõfitẽtis v̄itatẽ diuine nature iuxta falſitates ydoli: vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcant. z Et nõ moriemur. ſ. p ptãtẽ regis babylonis ſi ſaluare nos volueris. a Dñe in iudiciũ. i. executõẽ tue iuſticie. b Poſuiſti eũ. i. diſpoſuiſti. c Et fortem. i. dans ei fortitudinẽ. d Ut corripes. multos peccãtores p eum e Mũdi ſunt ocu. tui. quia nulla immundicia põt intueri.